

Barraca de vinya del Clot

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Clot. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Camí que des del mas la Serra va al Clot, abans d'arribar al conjunt de masos.

Coordenades:

Latitud: 41.66824
Longitud: 1.88908
UTM Est (X): 407519
UTM Nord (Y): 4613538

Classificació

Número de fitxa 08262-128
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 011A00006
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: ds., 28/08/2004 - 02:00

Descripció

La barraca es troba al camí que des del mas la Serra va al Clot, abans d'arribar al conjunt de masos, a la dreta del camí en un marge. És una barraca de planta quadrada que des de l'exterior no es distingeix

clarament la seva estructura en estar adossada al marge per la part posterior. La porta s'obre a migdia i és allindada; la teulada és de volta i, en estar recolzada a la paret natural del marge, té la façana principal amb forma corba en la seva intersecció amb la volta. Les pedres utilitzades són informes i la volta s'ha cobert amb pedruscall. La barraca de vinya és una construcció de pedra seca, normalment de planta única ja sigui circular, o bé quadrada, que es cobreix amb una volta de pedra. L'element més característic és la utilització de la volta cònica. Aquesta volta es basa en una superposició de filades de pedres planes, col·locades de manera que surtin cap a l'interior i acabin tancant la volta. Les pedres que formen les files, es falquen amb les altres per tal de donar consistència a la filada, i es col·loquen lleugerament decantades cap a l'exterior per poder expulsar l'aigua. Un cop posades totes les filades, la volta es clou amb una gran llosa o bé diverses pedres petites. En ocasions la volta es cobreix amb una capa de pedruscall i terra per tal d'impermeabilitzar-la. La volta cònica serveix per cobrir edificis, tant de planta circular com quadrangular. En el cas de la planta quadrangular, hi ha una dificultat afegida en el pas cap al pla circular de la volta. Això s'aconsegueix amb la utilització de petxines, pedres travesseres que es col·loquen en els angles i permeten pujar la volta. Les seves dimensions solen ser reduïdes perquè el tipus de volta limita molt l'espai que s'ha de cobrir. Tota l'estructura està subjecta a una sèrie de contrapesos que s'equilibren assegurant l'estabilitat de la construcció. Els murs que sostenen la volta estan fets també amb pedra seca i el seu gruix varia en funció de l'alçada de la volta, a més alçada i amplitud correspon més gruix de mur per suportar les pressions. Les pedres es col·loquen normalment sense treballar, exceptuant les que es col·loquen a les cantonades o a les obertures. En alguns casos a més de la porta, s'obren petites obertures en el mur que serveixen per poder veure l'exterior. Un element interessant és la cornisa que hi ha entre la teulada i el mur, formada per lloses que sobresurten uns centímetres amb l'objectiu de preservar els murs de la humitat de l'aigua. El parament del mur acostuma a ser molt regular, fet amb lloses planes i pedres encaixades. En ocasions es presenten combinacions de dues o més barraques adossades, o bé s'adossen a les tines. També pot donar-se el cas de què per estalviar feina la barraca estigui adossada a algun marge de vinya, aprofitant la paret natural com a fons de barraca. Les portes s'obren normalment amb llinda a excepció d'algun cas on s'utilitza la mateixa pedra per fer una arcada.

Observacions:

Tipologia: adossada al marge.

Història

Aquesta zona del Clot estava sota la influència dels masos Vinyes i la Serra de Vallhonestà, que a l'Amillament de 1865 (AMSV) tenien 6 i 16 parcers respectivament, essent un dels més importants de Vallhonestà. Aquesta barraca seria molt probablement d'un parcer que treballaria terra del mas Serra. La tècnica de la pedra seca es remunta a la prehistòria i és molt freqüent a tota la conca mediterrània. Es caracteritza per l'ús de la pedra sense morter per a fer diferents tipus de construccions. Generalment la pedra és utilitzada sense treballar i solen ser peces més aviat planes. La pedra tan sols es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com una llinda o una cantonera. A la zona del Bages la pedra seca va lligada al món rural i a activitats productives relacionades amb la vinya. S'utilitza per a petites construccions temporals, com les barraques de vinya, aixoplucs, margeres. La tècnica no era fàcil i era freqüent que la fessin grups de persones especialitzades en aquestes construccions que es desplaçaven als llocs on era necessari construir o refer algun element. Cronològicament es tendeix a datar-les entre el segle XVIII i la segona meitat del segle XIX. Època de l'expansió agrària degut a la gran demanda de vins i licors en el mercat, que es va mantenir en auge fins l'arribada de la fil·loxera a finals del segle XIX i la industrialització que van frenar la producció i com a conseqüència es modifiquen les condicions dels contractes de conreu que afecten especialment als rabassaires. Això provoca una caiguda en l'ocupació de rabassaires que seran absorbits per la nova indústria tèxtil. Aquest increment de la producció vinícola va empènyer a bona part dels propietaris a roturar els

boscós i a plantar mitjançant el sistema de feixes, camps i turons fins aleshores considerats marginals. Els pendents de les vessants de les muntanyes es van convertir en camps de conreu de les vinyes, amb parets de pedra que impedié l'erosió del camp. Cada vinya tenia la seva barraca. La finalitat de les barraques era disposar d'un lloc per guardar les eines, alguns estris de cuina i el càntir d'aigua, i on els pagesos s'aixoplugaven de la pluja, feien la migdiada i a vegades dormien. Les barraques són de dimensions generalment petites, amb una alçada exterior que no supera els 3 metres i uns 2,60m interiors de mitjana. Generalment son cobertes amb volta i les portes són adintellades. La llinda generalment està formada per una llosa més gran i ben treballada. No és gaire freqüent la porta adovellada a la zona. Els marges de pedra seca constitueixen un model de paisatge molt característic del sud europeu. Tenen tan valor constructiu com paisatgístic. L'abandonament de l'ús està provocant la seva degradació i desaparició.

Bibliografia

- SOLER, J.M. (1988). La tècnica de pedra seca. La construcció popular. Dovella, nº 29. Manresa.
- BERRAL, A. (2001). Construccions rurals a la conca del riu Llobregat. XLIV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Sant Vicenç de Castellet. Centre d' Estudis del Bages. Pp. 103-109.

